

Zuid maakt er werk van

- aanpak klimaatverandering duldt geen uitstel -

Inleiding

Na de buien van 2016 is Zuid-Nederland er klaar voor. De regio is vanaf 2010 vijfmaal getroffen door extreme onweers- en hagelbuien en vrijwel alle jaren door ernstige droogte. De schade loopt in de honderden miljoenen. Plaatselijk is zelfs de waterveiligheid in het geding.

Het urgentiebesef is groot. De klimaatverandering raakt alles en iedereen. Het gaat om meer dan waterbeheer; het raakt ook de ruimtelijke inrichting van ons land, het sociale domein, economie en ecologie, de leefbaarheid en onze welvaart.

Zuid-Nederland is de uitdaging aangegaan. Overheden, instanties en bedrijfsleven hebben zich verenigd. De regionale eendracht en actiebereidheid heeft de Tweede Kamer in 2016 bewogen om de regio als koploper te betitelen.

Ontwerpprincipes voor een duurzame en klimaatbestendige leefomgeving

In het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM), de koepel boven de 11 zuidelijke werkregio's in Brabant en Limburg hebben overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties afgesproken om de klimaatopgave samen aan te pakken, alsof er geen grenzen zijn. Wij hanteren daarbij drie ontwerpprincipes:

1. De regio staat centraal. Thuis aan de keukentafel, in de wijk, op het boeren erf, in de onderneming en in het natuurgebied komen alle vraagstukken samen. Door slimme combinaties van maatregelen blijven we dichtbij het vertrouwde en verleiden we overheden, burgers en bedrijven om de extra stap naar een duurzame en klimaatbestendige leefomgeving te zetten.
2. Wij hanteren de benadering van het 'design thinking'. Wij reframen het klimaatvraagstuk en kiezen naast een technische benadering ook voor een benadering vanuit emotie, beleving en gedrag. Wij sluiten aan bij wat mensen beweegt, geven betekenis aan abstracte begrippen en werken dit uit in tastbare oplossingen.
3. Wij verkiezen een 'sturende transitie' boven een 'volgende transitie'. Dat betekent dat wij ons niet alleen aanpassen aan de klimaatverandering, maar dat we proberen de verandering voor te blijven. De klimaatverandering is een bedreiging, maar biedt ook kansen. Om die kansen te benutten moeten we tijdig en proactief de veranderingen in gang zetten.
4. Voorbereid zijn op falen. In de toekomst zullen extreme weersituaties tot schade en overlast blijven leiden. Ook hiervoor willen wij een helpende hand bieden. Curatieve maatregelen kunnen de schade beperken. Goede communicatie kan burgers en bedrijven ondersteunen en handelingsperspectief geven. Zelfredzaamheid en verzekeraarbaarheid zijn elementair.

Naar een verbindend uitvoeringsprogramma

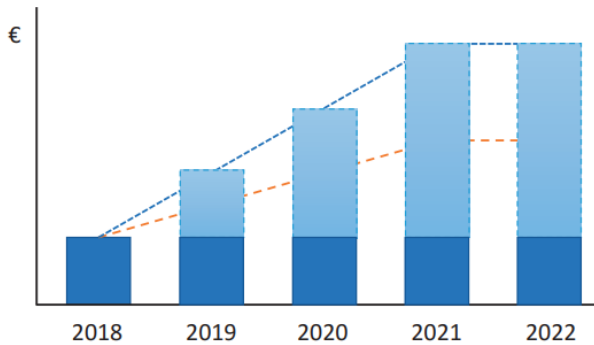
Overheden, bedrijven en burgers, iedereen doet al mee in Zuid-Nederland. Zuid-Nederland heeft nu een verbindend uitvoeringsprogramma gemaakt. Dit programma vraagt op alle niveaus (lokaal, regionaal en landelijk) om een ontschotting van beleidsdossiers, bevoegdheden en financieringsstromen.

De regio voert nu al extra maatregelen uit ter grootte van 18 miljoen euro per jaar (basis-opgave) t/m 2020 (in totaal ca 54 miljoen). Om te kunnen meebewegen met de verandering van het klimaat is een versnelling nodig, oplopend tot jaarlijks 69 miljoen euro in 2021 (versnellingsopgave). Alleen als er een substantiële bijdrage van het rijk komt is deze versnelling mogelijk.

De aanpak in Zuid levert waardevolle informatie op voor de rest van Nederland. Het is gebied is qua omstandigheden en gebruik zeer divers, heeft een sterke traditie van samenwerking en komt als koploper versneld uit de startblokken.

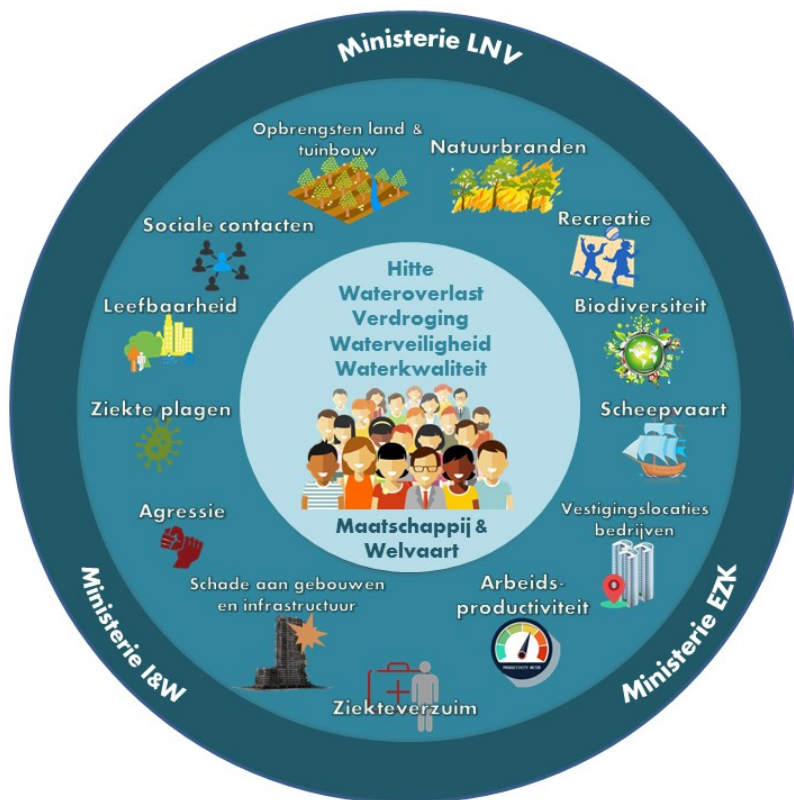
De aanpak duldt geen uitstel: Zuid maakt er werk van!

Figuur 1. Investeringsopgave

Donkerblauw is de basis-opgave, lichtblauw de versnellingsopgave.

Figuur 2. Visualisatie verbinding en samenhang

Bovenstaande figuur legt van binnen naar buiten de relatie van de primaire gevolgen van de klimaatverandering voor de maatschappij en welvaart naar de problemen die mensen ervaren en naar de betrokken departementen. De integraliteit wordt tot op het hoogste niveau doorgetrokken.